

После потписивања Споразума о стабилизацији и придруживању са ЕУ, чини се да су партије сада јасно сврстане у два блока и чини се да су, уколико желе да формирају владу, Либерално-демократска и листа „За европску Србију – Борис Тадић” неминовно упућене једна на другу. ЛДП је, по речима Чедомира Јовановића, лидера ове партије, спреман на такву сарадњу са Демократском странком, која предводи листу „За европску Србију”, будући да „део друштва којем се обраћају ДС и ЛДП показује спремност да ову земљу мења”. А суштина политике ЛДП-а је, како каже, намера да се Србија редефинише и врати на онај курс на коме се налазила за време двогодишње владе Зорана Ћинђића.

Он у разговору за „Политику” одбија да говори о условима ЛДП-а за евентуално склапање коалиционог споразума са ДС-ом, јер не жели да се понаша као остале партије које „на почетку избора деле мандате и министарске функције, а онда након избора траже неку већину која ће то подржати”.

Јесу ли вам све странке са ове листе прихватљиве?

То је тема за Бориса Тадића. Он је носилац листе и ми ћемо разговарати са носиоцем листе. Велике су разлике међу нама, али суштинска је, без обзира на то да ли говоримо о монархизму Вука Драшковића, о бескрупулозности Млађана Динкића, о том нашем чудном односу са Ненадом Чанком или о доста недефинисаној међусобној комуникацији са Расимом Љајићем, у томе да су они заправо много више у овој кампањи показали спремности да се боре за власт, а много мање за суштинске промене.

Па добро, али као свака странка, и ви се ваљда борите за власт.

Наравно, али оно што разликује нас и њих јесте да смо ми били врло јасни када смо рекли шта је оно што желимо да се у овом тренутку деси са нашим друштвом.

И ЛДП и ДС, када говоре о могућим коалицијама, кажу да ће правити савезе само са онима који прихвате њихову политику. Основна тачка разлаза између вас и њих, чини се, јесте у виђењу проблема Косова. Јесте ли по том питању спремни да прихватите политику ДС-а, која се може сажети у реченици – целовитост земље је важнија од уласка у ЕУ.

Мислим да ако ДС однос према Косову поставља као приоритет у дефинисању наше коалиције, онда је много природније да она савез прави са ДСС, са којом се минимално

разликује у погледу решавања косовског проблема и односа према Косову. Остаје нам још простор да једни друге уверавамо, односно заваравачемо, тумачећи такав став ДС-а њиховом потребом да у овој кампањи задрже део бирача, а не њиховим искреним опредељењем да и након 11. маја наставе да спроводе ону политику која је ову земљу гурнула практично у изолацију, конфронтирала је са развијеним светом, и политику која је толико поделила наше друштво да ми данас то више не смемо игнорисати.

Биљана Србљановић је пре месец дана рекла да је став представника ДС-а према Косову заправо идентичан ставу ЛДП-а, али да је проблем у томе што та странка никако да смогне снаге да почне јавно да говори истину. Да ли и Ви то мислите и да ли рачунате на то да би ДС, ако заједно формирате владу, изнео другачији став о Косову?

ЛДП није ушао у ову кампању да би побеђивао ДС, а још мањи разлог имамо да је коментаришемо. Знам да у овом тренутку ДС има додатну обавезу због чињенице да је њен лидер председник Републике. Председник Републике има уставне обавезе, те уставне обавезе му прописују одређени модел понашања и политичког деловања, с тим што мислим да у овом тренутку поштапање Уставом више није довољан одговор на ову ситуацију у којој се налазимо.

Мислите ли да је ДС спреман да прихвати ваш став о Косову, а он је, чини ми се, да је Косово за Србију заувек изгубљено, као део територије ове државе?

Ми морамо да разговарамо о Косову. Никада нећу рећи да сам ја човек који је формулисао стопостотно исправан одговор на косовски проблем, али мислим да је оријентација ЛДП-а искрена, истинита и одговорна, и на том курсу наравно да можемо заједно, не само са ДС-ом, него са свим људима који мисле о овој земљи, разговарати и формулисати одговор на косовски проблем.

Да ли можда делите Коштуничину оцену да је Тадићева коалиција по питању Косова дошла на почетне позиције ЛДП-а?

Не. Мислим да Војислав Коштуница злоупотребљава то. Суштина неспоразума Тадића и Коштунице је заправо однос према ССП. При том, и један и други греше, јер се у том споразуму не налазе оне чињенице које би им дале за право да могу ССП да представљају као гарант опстанка Косова у Србији, или да потпис на ССП тумаче као прихватање косовске независности. Слањем мисије Еулкс, на основу заједничке одлуке свих 27 земаља чланица, ЕУ је практично ставила ад акта Резолуцију 1244 и припремила простор за примену плана Мартија Ахтисарија.

И јасно је да је већина земаља ЕУ признала независност Косова и да Тадић греша и да злоупотребљава Косово у овој кампањи када ССП представља као наш дипломатски успех у одбрани КиМ као саставног дела Србије. С друге стране, Коштуница тај споразум користи како би развио даље антиевропско расположење у Србији, с обзиром на то да он од почетка није био искрено посвећен европској будућности ове земље, што данас долази до изражаја. И ми нисмо спремни да изговором о спровођењу европске

политике и даље чувамо овај погрешан курс у решавању косовског проблема, или заобилазимо реалност. Ми нисмо спремни да се против криминала и корупције боримо тако што ћемо тражити кандидате за неког новог Џајића, него тако што ћемо зауставити даљу приватизацију НИС-а, која је криминална, не зато што су Руси купили НИС, него зато што су Руси купили НИС на начин како се у Русији куповало пре 15 година, па их је онда Путин похапсио.

Када већ говорите о енергетском споразуму, која је, по Вашем мишљењу, алтернатива да се осигура енергетска стабилност Србије?

Енергетски споразум мора бити редефинисан и направљен на исти онај начин на који су прављени енергетски споразуми Русије са свим другим земљама. Природно је да се споразум потписује са Русијом, али није природно да се због политикантских интереса једне или друге странке у влади маргинализује наш јавни интерес и да се цена руске подршке једној политици која је од старта неуспешна плаћа енергетским споразумима у којима Руси имају више права и мање обавеза, а ми мање права и више обавеза.

Не мислите да је то због тога што су те друге земље имале боље преговарачке позиције као чланице ЕУ?

Апсолутно да. Али хајде да поправимо позиције. Тако што ћемо модернизовати своју земљу, тако што ћемо постати део ЕУ...

За то треба времена.

Тачно, треба. Али хајде да то почнемо да радимо.

Значи, да тај енергетски споразум чека док све то не урадимо.

Тај споразум је сам по себи у тој мери лош да не постоји аргумент који би неко могао да потегне да промени последице које ће из тог споразума проистећи.

Које су то конкретно лоше последице које би проистекле из оваквог споразума?

Тај споразум није проистекао из озбиљног рада, тај споразум је био део једне кампање, он је и данас у највећој мери тајна за наше друштво, о њему се није озбиљно разговарало, ни у парламенту, ни на влади, тај споразум је лош због тога што је основа тог споразума у неравноправности између права и обавеза за нас и Русе .

Да ли ћете онда, у разговорима о постизборној коалицији, тражити од ДС-а да одустане од подршке оваквом енергетском споразуму, с обзиром на то да они говоре да ће га подржати после избора?

Апсолутно да.

Можете ли да замислите себе да седите у влади са Божидаром Ђелићем,

Слободаном Милосављевићем и Млађаном Динкићем, с обзиром на то да сте их у новембру прошле године оптужили за злочиначко удруживање?

Очекујем најпре од суда да коначно почне да ради и да одговор на питање које мени постављате. То је правна формулација за свако кривично дело у коме учествује више од једне особе. Питање монопола и односа ове државе према монополу је озбиљно, а ти људи су, свако на свој начин, имали много више слуха за приватне интересе, а много мање разумевања за потребе грађана ове земље.

Па хоћете ли онда тражити од ДС-а да они не буду у тој влади?

Не, ми се нећемо бавити кадровском политиком ДС-а. Али они који рачунају на подршку ЛДП-а мораће да кажу шта очекују од те владе и који су послови којима ће се та влада бавити, па ћемо онда, пошто се договоримо о томе, пронаћи људе који су најспособнији за те послове. Морамо знати одговор на питање шта је циљ? Да се формира владајућа коалиција или реформска влада. Ако је поново циљ формирање владајуће коалиције уз изговор да се тако отклања опасност од радикала, онда су цаба кречили. Зато је свакодневно јачање ЛДП-а гаранција да се Демократска странка неће поново наћи у позицији да подлегне Коштуничиним уценама.

А где би, по Вашем мишљењу, било место у влади са Листом за европску Србију?

Моја позиција у тој влади зависиће од резултата ЛДП-а. Јак резултат – јака позиција.

Ипак, као мања партија вероватно не рачунате на место премијера?

Мислим да је јако важно у том смислу успоставити неки елементарни ред и поштовање грађана, кроз поштовање првог правила демократије које каже да странка која добије највише подршке на изборима има право да кандидује човека који ће бити председник владе.

Да ли бисте прихватили било коју личност на премијерској позицији коју већинска листа одреди?

Не, апсолутно не. Од личности председника владе умногоне зависи политика те владе. И због тога тражимо да ДС да стави тачку на све спекулације и дилеме, јер сваки дан без одговора на питање ко је кандидат за председника владе ДС-а даје све већу снагу аргументу да ће то поново бити Коштуница.

Да ли би вам било прихватљиво да под одређеним условима подржавате мањинску владу листе ДС-а?

Експериментисање са мањинским владама које ће трајати мање од ове пропале друге Коштуничине владе је нешто што Србији није потребно и нешто за шта ми не можемо да имамо разумевања.

Нека од последних истраживања ипак говоре да је тешко замислити формирање будуће владе коалиције око ДС-а и ЛДП-а, па и манина, без СПС-а или ДСС-а. Да ли можете да замислите било који облик сарадње са СПС-ом – подршку социјалиста манинској влади или чак њихов улазак у владу са вама?

Не постоје елементарни предуслови за било какво партнерство са СПС-ом, с обзиром на то да та странка има потпуно супротне ставове онима на којима ми инсистирамо. Та странка, рецимо, Младића и Караџића доживљава као хероје, а за нас само хапшење не значи потпуни завршетак посла. Морамо рашчистити са системом вредности који је од Караџића и Младића направио ратне злочинце. Препрека у нашој сарадњи са СПС-ом је што је та странка и данас пропали чувар Милошевићевих вредности. ЛДП неће учествовати у легализацији тих вредности јер би Србија постала жртва једног трулог компромиса, као што је данас жртва компромиса који су Тадић и Коштуница правили са Николићем. Резултат тога је нарасли радикализам, а сада се од грађана тражи да спасавају земљу.

А сарадња с ДСС-ом?

Па, и ту је мање-више све јасно. Сарадња са ДСС-ом није била могућа 6. октобра 2000. године, осам година после тога ДСС показује исту врсту неспремности која је била карактеристична за прву фазу нашег заједничког рада која се окончала разлазом, и ту нема простора за неке међусобне договоре.

Биљана Баковић

[објављено: 06/05/2008]